

Vetllada en commemoració de l'onze de Setembre, al Foment N. R.

Divendres a la nit, com anunciàrem, al local de Foment Nacionalista Republicà, va tenir lloc la vetllada commemorativa de l'onze de Setembre, organitzada per l'esmentada entitat i les altres agrupacions patriòtiques: "Orfeó Reusenc", "Esbart Folk-lore", "Agrupació Catalunya" i "Grup Feminal de l'A. C."

L'acte va començar a dos quarts d'onze. En aquella hora l'espaiosa sala de Foment estava pleníssima de públic.

Obrí la vetllada el president de Foment senyor Sentís. Diu que la manca d'un home amb prou suficiència per a poder glossar en aquesta festa la data històrica de l'onze de Setembre, home que no ha pogut venir, malgrat els bons desigs de la Comissió organitzadora, el situa a ell en el cas d'haver de dividir el seu parlament en dues parts: L'una d'obertura de l'acte; l'altre, per a glossar aquella fetxa memorable, per bé que creu que un substitut modestíssim de la persona a qui es pensava convidar.

Després d'unes paraules de salutació a l'auditori i de benvinguda a les senyoretas que han vingut de Barcelona per a prendre part a l'acte, evoca la data gloriosa de l'onze de Setembre. Diu que aquesta data representa la fi d'una davallada i el començ d'un nou renaixement. Catalunya elou aquesta vida d'esclavatge i s'imposa la tasca de reconstruir la seva personalitat. Es per això que Foment va pensar, junt amb altres entitats en la celebració d'aquesta festa, puix que tot quan sigui o representi bregar per Catalunya, no ens ha de passar desapercebut.

Prenen part en el nostre acte, continua, l'Orfeó Reusenc que ens endolceix amb els seus cants; l'Escola d'Art Teatral Catalana, que representa obres de dins la nostra Pàtria; l'Agrupació Catalunya i el seu Grup Feminal, que tant treballen en pro dels ideals de la nostra terra.

Senyala les dificultats que dintre la monarquia trobaven els catalans de tots els matigos per a fer qualsevol campanya o simplement actes patriòtics en el nostre

país; ara, fora aquell obstacle odiós, és quan Catalunya reemprèn l'embranchida per a reconquerir la seva nacionalitat plena i totes les seves llibertats.

Els nostres recels, prossegueix, les esclavituts que Catalunya ha hagut de suportar, ens fan pensar en aquells homes que no estimen la història. Són uns snobs de la política, fugen d'un passat que és glòria de la nostra pàtria. Aquests homes són uns esclaus de la història que ens ha imposat la mateixa Castella; són els que encara ens miren amb recel quan nosaltres anem a ells amb els braços oberts, amb senyal de concòrdia.

Glossa el passat de Catalunya des de l'Imperi Romà; fa història del compromís de Casp, fins a la desfeta de les darreres llibertats, sota l'odiós regnat de l'odiós Felip V. Explica el renaixement de Catalunya en l'època del romanticisme i evoca les figures de Valentí Almirall i Prat de la Riba, que tant contribuïren més tard al renaixement polític del nostre poble.

L'embranchida que Catalunya pren, diu, no podia durar; havia de sofrir encara la nostra pàtria noves vexacions i nous escarnis i havia d'ésser precisament en el regnat d'Alfons XIII, d'aquell rei funest que tenia a gran orgull l'ésser descendent de Felip V, que el nostre poble havia de passar per de les més grans vergonyes: l'època de la dictadura militar.

Malgrat tot, prossegueix, la dictadura no podia extirpar el nostre renaixement; precisament la gesta romàntica de Prats de Molló que feu admirar Catalunya arreu del món, contribuï a presentar el nostre poble com un poble digne i mereixedor de les seves llibertats.

Acaba el Sr. Sentís el seu brillantíssim parlament, dient que de ara en endavant ja ens podem manifestar com a catalans, com a poble lliure i que en desitjar la nostra llibertat, volem també la dels altres pobles d'Ibèria.

El Sr. Sentís, fou molt aplaudit.

Tot seguit llegeixen belles i patriòtiques composicions poètiques,

adients a l'acte, la nena Adelina Farés, de l'entitat Folk-lore, el jove David Fonts, de l'Agrupació Catalunya, la Srta. Carme Martí, del Grup Feminal i el jove Joan Vidiella, de la Joventut de Foment; tots els quals escoltaren força aplaudiments.

Després segueix el parlament de la senyoreta Maria Teresa Gibert, de Barcelona, a la qual presenta, amb belles paraules, la simpàtica presidenta del Grup Feminal de l'A. C., senyoreta Orència Lloiolaberrí.

Diu la Srta. Gibert:

Amigues i amics: Vosaltres potser espereu que jo us adreci un parlament molt brillant, i no crec que els meus bons desigs de què així sigui, ho alcancin. Jo he parlat moltes vegades en públic, sempre, però, he dit poques paraules, he dit el que he sentit. He vingut molt ben convidada per tots vosaltres. Tant ho agraeixo, que de seguida vaig contestar que estava molt contenta de venir, i per donar les gràcies, puix Reus abans de conèixer-lo em semblava ja un poble molt català i simpàtic, i per això, un d'aquests dies que vaig parlar d'algunes coses amb el nostre estimat Macià, li vaig dir, venint a tomb, que avui estaria aquí a Reus, i em va dir: Doncs de tot cor, porta'ls la meva salutació. I us la trameto del bon avi que de lluny també us estima. (Aplaudiments).

Estic molt contenta de trobar-me en aquesta vetllada, en la que se us ha parlat de la festa que es commemora avui, i ho han fet molt més bé del que jo podria fer-ho, i per això jo m'abstindré de parlar-ne, i com que el que hi ha aquí són més dones, i és aquesta la tasca a la qual em dedico més, a vosaltres em dirigiré. Vinc, més que tot per a aprofitar el temps.

Avui els catalans no veuen que la dona es pren un gran interès en els afers de ciutadania. La dona semblava que per a aquestes coses no existís a Catalunya, i és que quan els homes parlaven de política, quan un pare o un germà explicava escoltàvem i callàvem, perquè no ens hi podiem fiar, però hem anat traient d'aquelles converses el que ens pertocava, i ens hem fet un ideal, un programa que volem esvantal·lar per tal que la dona no s'adormi sinó que estigui desperta i continui amb el seu des-

vetllament. La dona cal que prengui una part activa en aquests desvetllaments, i porti el seu ajut, moral i material, al costat del pare, de l'espòs, o del germà. La dona ha d'estar ben convençuda que pot contribuir a la llibertat de tot el seu poble. Ha de comprendre que en totes les tasques en sortirà guanyadora; com el dia de la votació de l'Estatut que Catalunya va demostrar que tenia mig milió de dones que s'interessaven pel seu problema capdal. Mig milió de dones de les quals n'hi ha un cinquanta per cent que no saben signar. Això vol dir que la nostra tasca és molt més ferma. Hem d'emprendre una tasca de cultura, de poble en poble, no pas en les ciutats grans, perquè elles ja tenen el mitjà per a conèixer aquestes necessitats i si no s'hi acullen res no podem fer nosaltres, com les institucions, d'obrerres o d'altres per l'istil, que si no hi acudeixen no en tenen cap culpa. Nosaltres volem emprendre una campanya en pro de la dona. Si s'hi acull farà un gran bé, i si no s'hi saben acollir, nosaltres ja hem facilitat la manera de fer-ho. Per això, no és precisament a les grans ciutats que cal explicar el nostre programa, però sí de poble en poble, en aquests poblets humils i amagats, nosaltres hi hem d'anar, a despertar a les seves dones, exposant-los els nostres ideals. I us diré: del pla que tenim fet, i en el que estem treballant, hi entra el voler estatuir una Branca Feminal; no anar a fer un Grup Feminal, com aquí i a altres llocs, sinó un braç polític de l'Esquerra Republicana de Catalunya, per a poder aixecar a la dona, i que pugui tenir un ideal; que els homes també ens han d'ajudar per a constituir aquesta secció feminal, que es cuidarà de totes les aspiracions i necessitats de la dona.

Cal desvetllar a la dona, fer-li conèixer els problemes de la nostra terra, cal que el seu desvetllament no sigui en va, que trobi un camp espaiós i lliure on pugui treballar-hi amb amor.

No us he parlat d'història, però us he parlat dels nostres ideals que creiem prompte veure realitzats, perquè estan inspirats amb el nostre amor a Catalunya i les coses que es fan amb bona intenció, tenen dret d'existir.

Nosaltres farem una allau. Se-
(Segueix a la 4.ª pàgina)